

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

13. marts 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 427 (Alm. del) af 19. februar 2019 stillet efter ønske fra Pelle Dragsted (EL)

Spørgsmål

Hvad kan ministeren oplyse om sammenhæng mellem ændringer i retten til tilbagetrækning og den faktiske tilbagetrækningsalder for forskellige årgange i perioden 2000-2018?

Svar

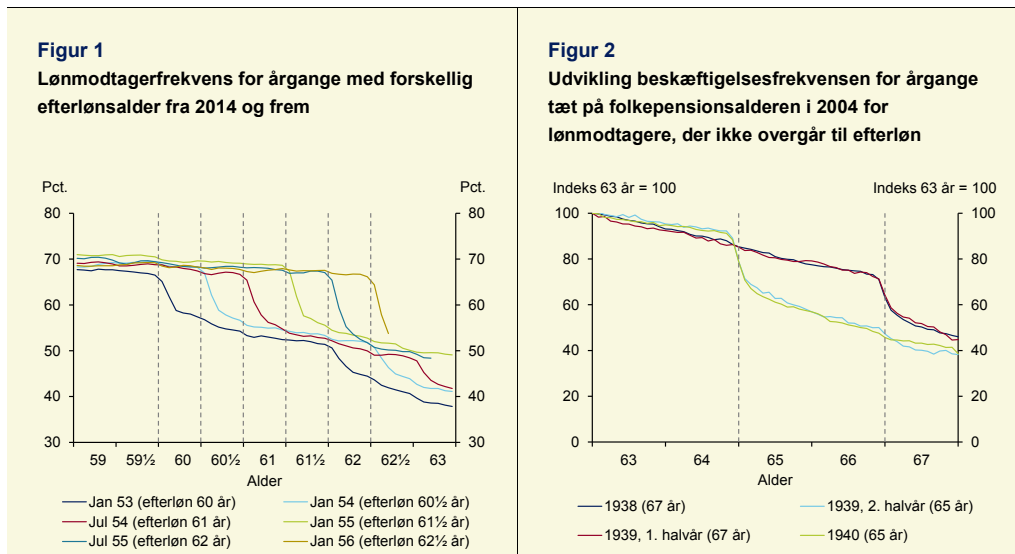
Mulighederne for ”ret til tilbagetrækning” på offentlig forsørgelse samt folkepensionen påvirker seniorernes valg af tilbagetrækningsalder. Det viser effekten af en række reformer og tiltag siden 1990’erne.

Fx har forhøjelserne af efterlønsalderen i disse år øget den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder. Som følge af *Velfærdsaftalen (2006)* og justeringerne i *Tilbagetrækningsaftalen (2011)* stiger efterlønsalderen fra 2014. De hidtidige erfaringer med de gradvise forhøjelser viser, at de 60-årige, der har fået udskudt deres efterlønsalder, i stort set uformindsket omfang arbejder frem til deres nye forhøjede efterlønsalder, *jf. figur 1*. Dette har ført til en markant beskæftigelsesfremgang for de over 60-årige.

I 00’erne faldt den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder som følge af sænkelsen af folkepensionsalderen. I 2004 blev folkepensionsalderen sænket fra 67 år til 65 år med virkning for personer, der fyldte 65 år fra 1. juli 2004. Dette skete som led i efterlønsreformen fra 1999.¹ Sænkelsen af folkepensionsalderen førte isoleret set til, at de beskæftigede fremrykkede deres tilbagetrækningstidspunkt. Det markante fald i beskæftigelsesfrekvensen ved folkepensionsalderen – for personer der ikke trak sig tilbage på efterløn før folkepensionsalderen – rykkede fra 67 år (folkepensionsalderen for personer født før 1. juli 1939) til 65 år (folkepensionsalderen for personer født fra og med 1. juli 1939), *jf. figur 2*.

Blandt andet på baggrund af disse erfaringer ventes de gradvise forhøjelser af folkepensionsalderen fra 65 år til 67 år i årene 2019-2022 at øge den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i de kommende år.

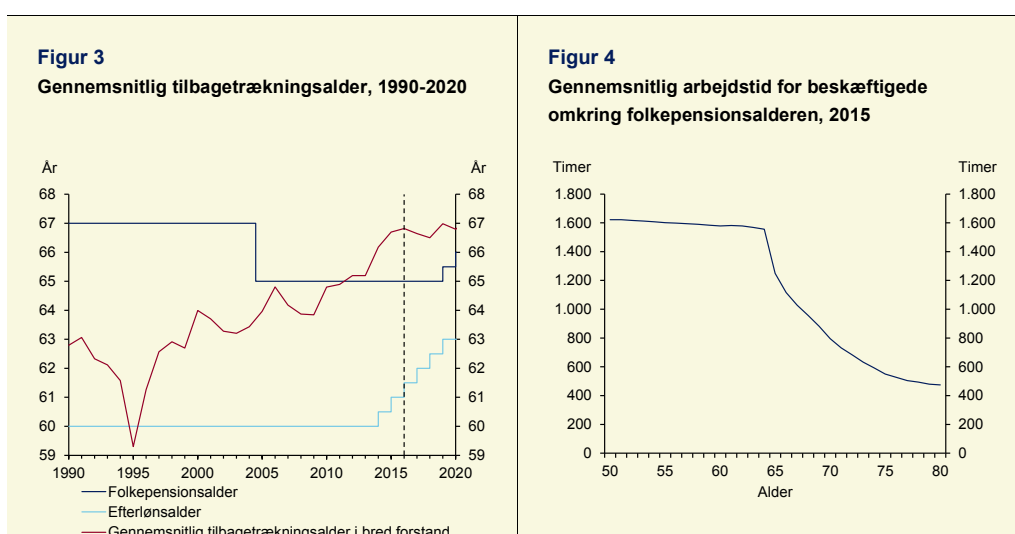
¹ Efterlønsreformen gav incitament til at udskyde overgangen fra beskæftigelse til efterløn fra 60 år til 62 år. Som en del af samme reform blev der ud over sænkelsen af folkepensionsalderen også indført muligheden for ”opsat” folkepensionen.

Anm.: I figur 1 er årgangenes lønmodtagerfrekvens opgjort til og med 3. kvartal 2018, og de stiplede linjer angiver efterlønsalderen for de forskellige årgange. I figur 2 er kun medtaget personer, der havde arbejdsindkomst som 59-årig, og som ikke overgår til efterløn, og de stiplede linjer angiver folkepensionsalderen for forskellige årgange.

Kilde: Egne beregninger på registeret for beskæftigelse for lønmodtagere (BFL) og MIA-data.

I 1992 blev der givet mulighed for, at 55-59-årige forsikrede langvarigt ledige kunne trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet på overgangsydelse, og i 1994 blev ordningen udvidet til også at omfatte 50-54-årige. Tilgangen til overgangsydelse førte til et kraftigt fald i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder. I 1995 faldt den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder til ca. 59 $\frac{1}{4}$ år, som er det laveste niveau for hele den opgjorte periode, jf. figur 3. Ved udgangen af 1995 blev der lukket for tilgangen til overgangsydelse (bortset fra personer der fyldte 50 år i 1996), hvilket fik den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder til at stige igen.

Anm.: I figur 3 tilbagetrækningsalderen er fremskrevet fra og med 2017. Den gennemsnitlige arbejdstid i figur 4 er inkl. støttet beskæftigelse og er opgjort på baggrund af Finansministeriets befolkningsregnskab.

Kilde: Opdateret 2025-grundforløb (august 2018), Danmarks Statistik og egne beregninger.

Efter 1996 steg erhvervsfrekvensen for de over 50-årige isoleret set som følge af, at overgangsydelsen blev udfaset frem til 2006, hvor ordningen helt ophørte.

Først omkring 2000 var den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder tilbage på niveauet fra før overgangsydelsen blev indført.

I årene efter 2006 faldt den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder som følge af, at folkepensionsalderen blev sænket fra 67 år til 65 år i 2004².

Det bemærkes, at den relativt høje tilbagetrækningsalder i *figur 3* bl.a. skyldes, at der ikke er taget højde for, at den gennemsnitlige arbejdstid blandt de beskæftigede aftager kraftigt omkring folkepensionsalderen, *jf. figur 4*. Det betyder, at beskæftigelse efter folkepensionsalderen, selv med få timer, tæller med i den viste opgørelse af tilbagetrækningsalderen. For en uddybning af beregningen af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder, *jf. boks 1*.

Ud over forhøjelserne af efterlønsalderen fra 2014 er den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i de seneste år også steget som følge af bl.a. udmeldelser af efterlønsordningen i 2012, hvor *Tilbagetrækningsaftalen* (2011) gav mulighed for skattefri tilbagebetaling af efterlønsbidrag, hvilket mange benyttede sig af. Udmeldelserne betyder, at en mindre andel af de yngre årgange har mulighed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet på efterløn før folkepensionsalderen.

Hertil kommer også andre reformvirkninger, herunder forsinkede virkninger af efterlønsreformen fra 1998, som indførte krav om indbetaling af efterlønsbidrag for at være berettiget til efterløn, samt forlængelsen af denne efterlønsbidragsperiode i forbindelse med Velfærdsaftalen 2006. Hertil kommer bl.a. afskaffelse af den forlængede dagpengeregler for 50-54 årige henholdsvis 55-59 årige (1998 og 2006), indførelse af fleksjobordningen og senere reformer af førtidspension og fleksjob, som samlet set har bidraget til at øge beskæftigelsen for over 50-årige.

Generelle ændringer i skattepolitikken og dagpengeregler mv., som generelt har øget tilskyndelsen til at arbejde over de seneste årtier, har ligeledes bidraget til øget beskæftigelse blandt de over 50-årige.

Boks 1

Beregningsforudsætninger af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder

Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er beregnet med udgangspunkt i metoden fra *Finansredøgørelse 2014* og der henvises hertil for en yderligere uddybning af metoden. Beregningen af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder opgjort på år er senest opdateret i svar på *Finansudvalgets spørgsmål nr. 386 af 6. juni 2018*.

Tilbagetrækningsalderen er beregnet på baggrund af ændringer i den aldersbetingede erhvervsfrekvens, hvor fald i erhvervsfrekvensen (overgang fra arbejdsstyrken til fx overgangsydelse, førtidspension, efterløn eller

² Da folkepensionsalderen blev sænket med to år fra midten af 2004, har det først fuld effekt på erhvervsfrekvensen fra midten af 2006. Med den anvendte metode til beregning af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder, slår den lavere folkepensionsalder først igennem i en lavere tilbagetrækningsalder i 2007.

selvpension) regnes som tilbagetrækning. Overgange fra ordinær beskæftigelse eller ledighed til støttet beskæftigelse regnes ikke som tilbagetrækning i beregningen. Beregningsteknisk er den tidligst mulige tilbagetrækningsalder sat til 50 år og den sidst mulige alder 95 år.

Der er flere forhold, som bidrager til, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder opgjort med den anvendte metode ligger over den formelle folkepensionsalder fra omkring 2012.

For det første tager beregningen udgangspunkt i de 50-95-årige, hvilket betyder, at tilgang til fx førtidspension for personer under 50 år ikke regnes som tilbagetrækning, hvilket trækker tilbagetrækningsalderen op. Samtidig bliver tilbagetrækningsalderen også trukket op af, at der er en betydelig andel personer, der fortsat er i beskæftigelse efter den formelle folkepensionsalder.

For det andet har en andel af de personer, der i beregningen regnes som ikke-tilbagetrukne, i praksis trukket sig delvist tilbage gennem reduktioner af arbejdstiden. Fx bidrager personer, der arbejder i fleksjob til at trække den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i beregningen op, selvom disse personer arbejder på nedsat tid.

Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder ville være lavere end den formelle folkepensionsalder, hvis beregningen blev korrigeret for den præsterede arbejdstid, *jf. også Finansredøgørelse 2014*.

For det tredje betyder beregningsmetoden, at tilbagetrækningsalderen i de enkelte år beregnes på et tværsnit af alle årgange i året. Hvis tilbagetrækningsalderen i stedet blev beregnet for de enkelte fødselsårgange (hvor tilbagetrækningsmønsteret fremskrives på de ældste alderstrin, hvor dette endnu ikke er observeret), ville tilbagetrækningsalderen blive mindre end årgangenes formelle pensionsalder.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister